

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1Tdo/19/2023
Identifikačné číslo spisu:	8316011003
Dátum vydania rozhodnutia:	27.09.2023
Meno a priezvisko:	JUDr. Patrik Príbelský
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2023:8316011003.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu JUDr. Patrika Príbelského, PhD. a sudcov JUDr. Martina Bargela a JUDr. Emila Klemaniča na neverejnom zasadnutí konanom 27. septembra 2023 v Bratislave v trestnej veci obvinenej O. O. pre prečin ohovárania podľa § 373 ods. 1 Trestného zákona, o dovolaní obvineného proti uzneseniu Krajského súdu v Prešove, sp. zn. 10To/13/2022, zo 14. septembra 2022 takto

rozhodol:

Podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku dovolanie obvineného O. O. o d m i e t a.

Odôvodnenie

Rozsudkom Okresného súdu Humenné, sp. zn. 1T/181/2016, z 8. decembra 2021 bol obvinený O. O. uznaný za vinného zo spáchania prečinu ohovárania podľa § 373 ods. 1 Trestného zákona, ktorého sa dopustil na skutkovom základe, že

v období mesiacov apríl 2016 a máj 2016 cestou poštového úradu rozposlal listy adresované Obecnému úradu Z., okres G., Obecnému úradu Y., okres G., Okresnému úradu, odboru výstavby a bytovej politiky v Z. a Ministerstvu dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja SR, v ktorých uviedol nepravdivé údaje o Ing. B. M., vedúcej spoločného Obecného úradu Z., okres G. spočívajúce v rozširovaní, že menovanú v minulosti zatvorili a skončila popravde v kriminále, že spáchala rôzne trestné činy, že v minulosti falšovala stavebné denníky, okradla investorov o 28 miliónov slovenských korún a zároveň vyzýval starostku obce Y. X. I., aby s poškodenou Ing. B. M. ukončila pracovný pomer z dôvodu, že je kriminálnička, pričom ním uvádzané skutočnosti, ako to vyplýva z odpisu registra trestov poškodenej a rozsudku Okresného súdu Košice I, sp. zn. 15C/21/2010, z 24. 11. 2015, právoplatným 16. 12. 2015, nie sú pravdivé, čím svojím konaním značnou mierou ohrozil jej vážnosť u spoluobčanov, v zamestnaní a narušil jej rodinné vzťahy.

Za to bol obvinenému O. O. uložený podľa § 373 ods. 1, § 38 ods. 2, ods. 3, § 36 písm. j) Trestného zákona trest odňatia slobody vo výmere 6 mesiacov; pričom podľa § 49 ods. 1 písm. a) Trestného zákona mu súd výkon uloženého trestu podmienčne odložil so skúšobnou dobou podľa § 50 ods. 1 Trestného zákona vo výmere 18 mesiacov. Podľa § 288 ods. 1 Trestného poriadku súd poškodenú

odkázal s nárokom na náhradu škody na civilný proces.

Krajský súd v Prešove ako odvolací súd rozhodujúci na podklade odvolania obvineného rozhodol uznesením, sp. zn. 10To/13/2022, zo 14. septembra 2022 tak, že ho podľa § 319 Trestného poriadku zamietol.

Obvinený O. O. podal prostredníctvom obhajkyne proti uzneseniu odvolacieho súdu dovolanie, a to s poukazom na údajné naplnenie dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku [rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia; správnosť a úplnosť zisteného skutku však odvolací súd nemôže skúmať a meniť].

V súvislosti s uplatneným dovolacím dôvodom obvinený v podstate namietal:

„Odsúdený sa nestotožňuje s názormi prvostupňového i odvolacieho súdu, má za to, že tieto rozsudky sú nezákonné, pretože sú založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku, pričom súdom vytýka i nesprávny procesný postup v predmetnom trestnom konaní.

V prvom rade odsúdený poukazuje na skutočnosť, že jeho konaním nebola naplnená objektívna, ale ani subjektívna stránka skutkovej podstaty prečinu ohovárania podľa ust. § 373 ods. 1 Trestného zákona, pretože odsúdený pri písaní predmetného podnetu vychádzal z údajov súdneho rozhodnutia a rozhodnutia OČTK o zastavení trestného stíhania, nemal teda vedomosť o nepravdivosti tvrdení, uvádzaných v podnete, resp. neoznámil o poškodenej vedome nepravdivý údaj.

Je totiž nepochybné a z uznesenia Krajskej prokuratúry Prešov, č. k. Kv 72/05-349, z 5. novembra 2007 vyplýva, že v období od 31. januára 2005 do 26. novembra 2007 bolo zo strany vyšetrovateľa Prezídia PZ, Úradu boja proti organizovanej kriminalite, Odboru boja proti kriminalizovanej kriminalite - východ, Oddelenia vyšetrovania v Košiciach vedené trestné stíhanie a voči poškodenej vznesené obvinenie pre trestný čin založenia, zosnovania a podporovania zločineckej skupiny a teroristickej skupiny podľa § 185 ods. 1 Trestného zákona účinného do 31. decembra 2005 a pre trestný čin podvodu podľa § 250 ods. 1, ods. 5 Trestného zákona účinného do 31. decembra 2005.

Z odôvodnenia rozsudku Okresného súdu Košice I, sp. zn. 15C/218/2010, vyplýva, že poškodená v postavení obvinenej podala sťažnosť na Úrad špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry SR, Štúrova 2, Bratislava, ktorý uznesením, č. k. VII Gv 26/04-94, z 1. marca 2005 zamietol jej sťažnosť, ktorú odôvodnil tým, že z výpovedí svedkov a dôkazov vyplýva podľa prokuratúry odôvodnené podozrenie, že spáchala trestný čin založenia, zosnovania a podporovania zločineckej skupiny a teroristickej skupiny podľa § 185 ods. 1 Trestného zákona účinného do 31. decembra 2005 a pre trestný čin podvodu podľa § 250 ods. 1, ods. 5 Trestného zákona.

Odsúdený poukazuje na to, že poškodená za takejto osobnej situácie, v období prebiehajúceho trestného stíhania a vzneseného obvinenia voči nej pre závažný trestný čin s trestnou sadzbou 5 - 12 rokov odňatia slobody, podala žiadosť o prijatie do zamestnania v štátnej správe na miesto vedúcej stavebného úradu, existujúce trestné stíhanie zamestnávateľovi zamlčala. Svoju funkciu vedúcej stavebného úradu vykonávala od apríla 2006, pričom trestné konanie voči nej bolo zastavené až 27. novembra 2007, čo znamená, že svoju funkciu vykonávala rok a pol ako obvinená zo závažnej trestnej činnosti. Uvedené konanie poškodenej považuje odsúdený za konanie, vykazujúce znaky podvodu, preto v tejto súvislosti podal na poškodenú oznámenie na Okresnom riaditeľstve PZ SR 23. januára 2023, čo preukazuje kópia zápisnice o výsluchu osoby.

Podstatnou skutočnosťou je, že odsúdený nezaslal podanie priamo na poškodenú, čo by eventuálne mohlo svedčiť o jeho úmysle jej poškodiť, ale v rámci podania žiadosti o stavebný dohľad poukazoval na skutočnosti a pomery na príslušnom stavebnom úrade, ktoré subjektívne vnímal ako namierené voči jeho osobe. Ak sa teda vyjadril, že poškodená sa v tichosti zamestnala na spoločnom úrade Z. na pozíciu vedúcej stavebného úradu, nejednalo sa o nepravdivú informáciu.

Ďalej ak odsúdený v tomto podaní uviedol výrazy „keď ju zatvorili“ a „po návrate z kriminálu“, myslel tým, že bola orgánmi činnými v trestnom konaní zadržaná a v cele predbežného zadržania na Obvodnom oddelení PZ Veľký Krtíš strávila obdobie od 1. februára 2005 do 5. februára 2002. Odsúdený nemá právnické vzdelanie, jej päťdňový pobyt v cele na Obvodnom oddelení PZ preto považoval za pobyt v „krimináli“ a tiež neuviedol nepravdu formuláciou „keď ju zatvorili“.

Výrazným faktom je i skutočnosť, že odsúdený chápal formuláciu uznesenia Krajskej prokuratúry Prešov o „zastavení“ trestného stíhania poškodenej v tom zmysle, že zastavenie trestného stíhania považoval za dočasný stav, keď dôvody trestného stíhania síce trvali, ale nastali určité okolnosti, pre ktoré nebolo možné v trestnom stíhaní pokračovať. Myslel si, že ak by prokurátor bol presvedčený o nevine poškodenej, trestné stíhanie by bolo zrušené, nie zastavené.

V tomto smere poukazujeme tiež na judikatúru, ktorá formovala aj naplnenie subjektívnej stránky tohto trestného činu, a to vo forme otázky vedomosti páchateľa o tom, či údaj, ktorý rozširuje, je nepravdivý. Najvyšší súd ČR pod sp. zn. 5Tdo 873/2002, zo 7. novembra 2002 vo svojom uznesení vyslovil názor, že skutočnosť, že viaceré rozširované údaje boli hanlivé, neoverené a nepravdivé a súčasne spôsobilé privodiť značné ohrozenie vážnosti napadaných osôb, charakterizuje objektívnu stránku trestného činu ohovárania, ale sama o sebe nevypovedá nič o tom, či o uvedenej povahe údajov obvinený vedel a či bol uzrozumený s následkom, ktorý ich šírením mohol vyvolať.

Úmyselné zavinenie páchateľa musí s poukazom na § 17 Trestného zákona pokrývať všetky zákonné znaky prečinu ohovárania podľa § 373 ods. 1 Trestného zákona, a to najmä pokiaľ ide o vedomostnú zložku úmyselného zavinenia. To znamená, že pokiaľ odsúdený vôbec nevedel, že ním prezentovaný údaj je nepravdivý, ale práve naopak, je presvedčený o tom, že je pravdivý, tak potom u neho absentuje vedomostná zložka úmyselného zavinenia.

Česká judikatúra formovala aj otázku pravdivosti rozširovaného údaju v súvislosti s trestným činom ohovárania - Najvyšší súd ČR v uznesení pod sp. zn. 7Tdo 726/2004, vyslovil názor, že za nepravdivé údaje nemožno považovať také tvrdenia, ktoré majú hodnotiacu povahu a sú prezentované ako faktický údaj. Rovnako Európsky súd pre ľudské práva v rozhodnutí De Haes a Gijssels proti Belgicku v roku 1997 zdôraznil nevyhnutnosť rozlišovania medzi faktami a hodnotiacimi úsudkami s tým, že existenciu faktov možno dokázať, zatiaľ čo pravdivosť hodnotiaceho úsudku nemožno dokázať.

V neposlednom rade odsúdený namieta skutočnosť, že súdy sa nezaoberali skutočnosťou, že poškodená je verejne činnou osobou. V tomto smere sa vyjadril Najvyšší súd SR v uznesení pod sp. zn. 4Cdo 149/2009, z 31. mája 2010, kde uviedol, že práva na ochranu osobnosti sa samozrejme môžu domáhať aj politici a ostatné verejné činné osoby, no kritériá posúdenia skutkových tvrdení a hodnotiacich úsudkov sú v ich prípadoch omnoho väčšie v prospech pôvodcov týchto výrokov. Je to dané skutočnosťou, že osoba vstupujúca na verejnú scénu musí počítať s tým, že ako osoba verejne známa bude pod drobnohľadom verejnosti, ktorá sa zaujíma o jej profesionálny ako aj súkromný život a súčasne ho hodnotí, zvlášť, ak ide o osobu, ktorá spravuje verejné záležitosti. V tomto kontexte už dávnejšie rozhodol aj EŠLP v rozhodnutí vo veci Lingens proti Rakúsku, kde rozhodol, že v diskusii o veciach verejného záujmu možno používať aj silnejšie výrazy a za prípustné je aj preháňanie či provokácia. Tie však nesmú prekročiť hranice hanobiacej kritiky, kde namiesto vecného vysporiadania sa s určitým problémom stojí v popredí urážanie iného.

Odsúdený zároveň prvostupňovému súdu vytýka procesné pochybenie, spočívajúce v postupe prvostupňového súdu v rozpore s ust. § 2 ods. 10 Trestného poriadku, ktorý umožňuje navrhovať a predkladať dôkazy v trestnom konaní i zo strany obvineného, pričom súd vykonanie dôkazov navrhovaných odsúdeným zamietol. Jednalo sa o predloženie kópie listu prvostupňovému súdu z roku 2016, ktorý obsahoval informácie o korupčnom správaní pri zastavení trestného stíhania poškodenej v roku 2007. V prílohe k dovolaniu odsúdený predkladá ďalšiu kópiu s obdobným obsahom, ide o list, ktorý adresoval terajšiemu vedeniu Generálnej prokuratúry SR. Odsúdený je presvedčený o tom, že vykonanie ním navrhovaných dôkazov by ovplyvnilo konečné rozhodnutie súdu v jeho prospech. Vytýkané pochybenie nebolo napravené ani v konaní o riadnom opravnom prostriedku.

Odsúdený tiež poukazuje na nepravdivé tvrdenie prokurátorky, uvedené v obžalobe Okresnej prokuratúry Humenné z 20. decembra 2016, na základe ktorej bol odsúdený, že o poškodenej rozširoval, že „menovaná bola vo výkone trestu odňatia slobody“, pričom v podaní odsúdeného („Podanie žiadosti o stavebný dohľad nad staveným úradom...“) sa žiadna takáto formulácia vôbec nenachádza.

Na základe vyššie uvedenej argumentácie odsúdený navrhuje, aby dovolací súd preskúmal zákonnosť a odôvodnenosť oboch výrokov napadnutého rozhodnutia prvého stupňa, ale i odvolacieho súdu, aby vyslovil rozsudkom porušenie zákona v ust. § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku a aby zrušil rozhodnutie odvolacieho a prvostupňového súdu a prikázal prvostupňovému súdu, aby vo veci znova konal“.

K dovolaniu sa využívajúc svoje právo podľa § 376 Trestného poriadku vyjadril prokurátor, a síce v podstate takto:

„Odsúdený v podanom dovolaní opätovne poukazuje na skutočnosti, na ktoré poukazoval v konaní pred okresným súdom ako aj krajským súdom, a teda skutočnosti, v ktorých poukazuje na to, že v podstate vznesenie obvinenia osobe je v podstate rozhodnutím o vine tejto osoby.

Rovnako tak mal byť presvedčený o tom, že uznesenie o zastavení trestného stíhania nie je rozhodnutím konečným, ale len dočasným, keď nie je možné v konaní pokračovať, nakoľko, ak by bolo trestne stíhanie nedôvodné, bolo by zrušené.

Uvedené úvahy odsúdeného vyjadrené v podanom dovolaní podľa môjho názoru nijakým spôsobom nespochybňujú právoplatné rozhodnutie o vine odsúdeného.

Napadnuté rozhodnutie okresného sudu ako aj krajského sudu sa dostatočne vysporiadali so skutočnosťami, ktoré odsúdený uvádza v podanom dovolaní a na ktoré poukazoval aj v prípravnom konaní.

Vzhľadom na uvedené navrhujem, aby dovolací súd na neverejnom zasadnutí uznesením bez preskúmania veci odmietol dovolanie O. O. podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku, keďže je zrejmé, že nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371 ods. 1 Trestného poriadku".

+ + +

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako dovolací súd (§ 377 Trestného poriadku) pred vydaním rozhodnutia o dovolaní obvineného skúmal procesné podmienky pre jeho podanie a zistil, že dovolanie bolo podané proti prípustnému rozhodnutiu [§ 368 ods. 1, ods. 2 písm. h) Trestného poriadku a § 566 ods. 3 Trestného poriadku], osobou oprávnenou na jeho podanie [§ 369 ods. 2 písm. b) Trestného poriadku], prostredníctvom obhajcu (§ 373 ods. 1 Trestného poriadku), v zákonnej lehote (§ 370 ods. 1 Trestného poriadku), na príslušnom súde (§ 370 ods. 3 Trestného poriadku), že spĺňa obligatórne obsahové náležitosti (§ 374 ods. 1, ods. 2 Trestného poriadku) a tiež, že obvinený pred jeho podaním využil svoje právo podať riadny opravný prostriedok, o ktorom bolo rozhodnuté (§ 372 ods. 1 Trestného poriadku). Najvyšší súd po splnení vyššie vymedzenej formálnej prieskumnej povinnosti zistil, že dovolanie obvineného je treba odmietnuť ako nedôvodné podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku, nakoľko je zrejmé, že nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371 a nasl. Trestného poriadku.

Najvyšší súd poznamenáva, že dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok. Nielen z označenia tohto opravného prostriedku ako mimoriadneho, ale predovšetkým zo samotnej úpravy dovolania v Trestnom poriadku je zrejmé, že dovolanie nie je určené k náprave akýchkoľvek pochybení súdov, ale len tých najzávažnejších, mimoriadnych, procesných a hmotnoprávných chýb. Tie sú ako dovolacie dôvody taxatívne uvedené v ustanovení § 371 ods. 1 Trestného poriadku, pričom v porovnaní s dôvodmi zakotvenými v Trestnom poriadku pre zrušenie rozsudku v odvolacom konaní sú koncipované podstatne užšie.

Dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktorým bola vec právoplatne skončená. Predstavuje tak výnimočný prielom do inštitútu právoplatnosti, ktorý je dôležitou zárukou stability právnych vzťahov a právnej istoty. Preto sú možnosti podania dovolania, vrátane dovolacích dôvodov, striktné obmedzené, aby sa širokým uplatnením tohto mimoriadneho opravného prostriedku nezakladala ďalšia riadna opravná inštancia a dovolanie nebolo chápané len ako „ďalšie odvolanie".

Čo sa týka viazanosti dovolacieho sudu dôvodmi dovolania, ktoré sú v ňom uvedené v zmysle § 385 ods. 1 Trestného poriadku k tomu treba poznamenať, že táto sa týka vymedzenia chýb napadnutého rozhodnutia a konania, ktoré mu predchádzalo (§ 374 ods. 1 Trestného poriadku) a nie právnych dôvodov dovolania uvedených v ňom v súlade s § 374 ods. 2 Trestného poriadku z hľadiska ich hodnotenia podľa § 371 Trestného poriadku. Zjednodušene povedané, podstatné sú vecné argumenty uplatnené dovolateľom a nie ich subsumpcia (podradenie) pod konkrétne ustanovenia § 371 Trestného poriadku.

Z toho vyplýva, že v prípade, ak chybám vytýkaným v dovolaní v zmysle § 374 ods. 1 Trestného

poriadku nezodpovedá dovolateľom označený dôvod dovolania podľa § 371 Trestného poriadku a ani iný dôvod dovolania uvedený v tomto ustanovení, dovolací súd dovolanie odmietne podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku, alebo zamietne podľa § 392 ods. 1 Trestného poriadku bez toho, aby zisťoval inú chybu napadnutého rozhodnutia alebo konania, ktorá by zodpovedala právnomu dôvodu dovolania označenému dovolateľom v zmysle § 374 ods. 2 Trestného poriadku.

Ak ale dovolací súd zistí chybu rozhodnutia alebo konania, vecne špecifikovanú dovolateľom podľa § 374 ods. 1 Trestného poriadku, ktorej pri jej správnej právnej (procesnej) kvalifikácii zodpovedá iný právne uplatniteľný dôvod dovolania, než ktorý dovolateľ uviedol v dovolaní v zmysle § 374 ods. 2 Trestného poriadku, dovolací súd dovolaniu vyhovie postupom podľa § 386 a nasledujúcich ustanovení Trestného poriadku a zistenú chybu vo výroku svojho rozsudku podradí pod dovolací dôvod zodpovedajúci zákonu (viď k tomu bližšie uznesenie najvyššieho súdu, sp. zn. 2Tdo/30/2011, zo 16. augusta 2011, publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. 120/2012).

Námietky obvineného boli naprieč celým dovolaním predovšetkým skutkového charakteru, najvyšší súd tak hneď úvodom pripomína, že na základe dovolania podaného obvineným sa skutkovým stavom nie je oprávnený zaoberať, sú teda v tomto prípade mimo dovolacieho prieskumu.

Dovolací súd poukazuje na to, že s námietkami obvineného, aktuálne prezentovanými ako dovolacie, sa vo svojich rozhodnutiach Okresný súd Humenné, sp. zn. 1T/181/2016, z 8. decembra 2021 a Krajský súd v Prešove, sp. zn. 10To/13/2022, zo 14. septembra 2022 vysporiadali. Keďže odvolacie námietky boli v podstate totožné ako tie uplatnené v dovolaní obvineného, najvyšší súd sa nižšie venuje jeho najpodstatnejším tvrdeniam, ale summa summarum opakuje už správne závery prijaté vo vyššie citovaných rozhodnutiach súdov nižších stupňov.

K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku:

Podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku dovolanie možno podať, ak rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia; správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať, ani meniť.

Pri posudzovaní oprávnenosti tvrdenia existencie tohto dovolacieho dôvodu, je dovolací súd vždy viazaný konečným skutkovým zistením, ktoré vo veci urobili súdy nižšieho stupňa, a teda dôvodom dovolania nemôžu byť skutkové zistenia, čo vyplýva z dikcie ustanovenia § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku.

Vo vzťahu ku skutkovému stavu zistenému súdmi nižšieho stupňa, vyjadrenému v tzv. skutkovej vete výroku, môže obvinený v dovolaní uplatňovať iba námietky právneho charakteru, nikdy nie námietky skutkové. Za skutkové námietky sa pritom považujú námietky, ktoré smerujú proti skutkovým zisteniam súdov, proti rozsahu vykonaného dokazovania, prípadne i hodnoteniu vykonaných dôkazov súdmi nižšej inštancie. Dovolací súd nemôže posudzovať správnosť a úplnosť skutkových zistení aj preto, že nie je oprávnený bez ďalšieho prehodnocovať vykonané dôkazy bez toho, aby ich mohol v konaní o dovolaní sám vykonávať. Ťažisko dokazovania je totiž v konaní na súde prvého stupňa a jeho skutkové závery môže dopĺňať, resp. korigovať iba odvolací súd v rámci odvolacieho konania. Dovolací súd nie je odvolacou inštanciou zameranou na preskúmavanie rozhodnutí súdu druhého stupňa.

Nesprávnym právnym posúdením zisteného skutku sa rozumie, že skutok bol v napadnutom rozhodnutí kvalifikovaný ako trestný čin, napriek tomu, že nešlo o žiadny trestný čin, alebo že ustálený skutok vykazuje znaky iného trestného činu, alebo že obvinený bol uznaný za vinného z prísnejšieho trestného činu, než ktorého sa ustáleným skutkom dopustil. Podstatou správneho posúdenia skutku je aplikácia hmotného práva, teda že skutok zistený v napadnutom rozhodnutí súdu bol subsumovaný - podradený pod správnu skutkovú podstatu trestného činu upravenú v Trestnom zákone, pričom len opačný prípad (nesprávna subsumpcia) odôvodňuje naplnenie tohto dôvodu.

Nesprávnym použitím iného hmotnoprávneho ustanovenia sa rozumie nedostatočné posúdenie okolností vylučujúcich protiprávnosť (§ 24 - krajná núdza, § 25 - nutná obrana, § 26 - oprávnené použitie zbrane, § 27 - dovolené riziko, § 28 - výkon práva a povinnosti, § 29 - súhlas poškodeného, § 30 Trestného zákona - plnenie úlohy agenta), prípadne zániku trestnosti činu (najmä § 87 Trestného zákona - premlčanie trestného stíhania), resp. chybné rozhodnutia súdu pri uložení úhrnného trestu a spoločného trestu (§ 41 Trestného zákona), súhrnného trestu (§ 42 Trestného zákona), trestu odňatia slobody na doživotie (§ 47 a nasl. Trestného zákona) a pod.

Ako z citovaného ustanovenia § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku, tak aj z inštitútu dovolania je zrejmé, že trestné konanie je v zásade dvojinstančné. Inak povedané, dovolací súd je viazaný zisteným skutkovým stavom veci tak, ako ho ustálili súdy nižšej inštancie. Rovnako nie je oprávnený posudzovať spôsob hodnotenia dôkazov a závery, ktoré z dokazovania skôr vo veci konajúce a rozhodujúce súdy vyvodili a ktoré sú podkladom pre zistenie skutkového stavu. Preto platí, že vo vzťahu ku skutkovému stavu zistenému súdmi prvého prípadne druhého stupňa, vyjadrenému v tzv. skutkovej vete výroku môže obvinený v dovolaní uplatňovať len námietky právneho charakteru, no nikdy nie námietky skutkové.

Za skutkové sa pritom považujú tie námietky, ktoré smerujú proti skutkovým zisteniam súdov, proti rozsahu vykonaného dokazovania, prípadne proti hodnoteniu dôkazov súdmi oboch stupňov. Dovolací súd nemôže posudzovať správnosť a úplnosť skutkových zistení aj preto, že nie je oprávnený bez ďalšieho prehodnocovať vykonané dôkazy bez toho, aby ich mohol v konaní o dovolaní sám vykonávať (dokazovanie tu právna úprava pripúšťa len celkom výnimočne a v značne obmedzenom rozsahu, keď môže byť zamerané výlučne na to, aby mohlo byť rozhodnuté o dovolaní - viď § 379 ods. 2 Trestného poriadku). Ťažisko dokazovania je v konaní pred súdom prvého stupňa a jeho skutkové závery môže dopĺňať, alebo korigovať len odvolací súd (v zmysle druhej vety § 317 ods. 1 Trestného poriadku však nie obligatórne). Dovolací súd nie je možné chápať ako druhú, „odvolaciu“ inštanciu zameranú k preskúmaniu rozhodnutí súdu nižšieho stupňa.

Dovolací súd obvinenému pripomína, že právomoc dovolacieho súdu je v prípade dovolania podaného oprávnenou osobou uvedenom v § 369 ods. 2 Trestného poriadku striktne ohrozená dôvodmi dovolania len podľa § 371 ods. 1 Trestného poriadku (prvá veta v odseku 2 § 369 Trestného poriadku) a pokiaľ ide o dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku (tento prípad), naviac vetou za bodkočiarkou - „správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať a meniť“. Z citovaného zákonného ustanovenia vyplýva, že dovolací súd nemôže už v tretej inštancii opätovne hodnotiť dôkazy, a tak (ako sa to domáha dovolateľ) dokonca dospieť k iným, nepochybne skutkovým záverom, spočívajúcim v tom či boli, resp. neboli konaním uvedeným v skutkovej vete obžaloby naplnené všetky znaky skutkovej podstaty trestného činu. Hodnotenie dôkazov a vyvodenie z toho právnych záverov je celkom nepochybne kategóriou procesného práva - § 2 ods. 12 Trestného poriadku.

Je potom bez významu, či dospeli skôr konajúce a rozhodujúce súdy pri použití ich zákonom zverenej povinnosti tak, ako je táto vymedzená v § 2 ods. 12 Trestného poriadku k záverom markantne odlišným od tých, ktoré v podanom dovolaní predkladá subjekt podávajúci dovolanie.

Ustálenie záveru o naplnení, či nenaplnení znakov skutkovej podstaty trestného činu (v posudzovanom prípade o to viac aktuálne, keď obvinený namietal predovšetkým subjektívnu stránku skutkovej podstaty podvodu) vždy podlieha rozboru dôkaznej situácie a okolností prípadu, pričom postup podľa § 119 ods. 1 Trestného poriadku (čo je tak isto kategória procesného práva) ukladá povinnosť dokazovať v trestnom konaní najmä

- a) či sa stal skutok a či má znaky trestného činu,
- b) kto tento skutok spáchal a z akých pohnútok,
- c) závažnosť činu vrátane príčin a podmienok jeho spáchania,
- d) osobné pomery páchatelia v rozsahu potrebnom na určenie druhu a výmery trestu a uloženie

ochranného opatrenia a iné rozhodnutia,
e) následok a výšku škody spôsobenú trestným činom,
f) príjmy z trestnej činnosti a prostriedky na jej spáchanie, ich umiestnenie, povahu, stav a cenu.

S poukazom na vyššie uvedené, dovolacie námietky obvineného - ktoré smerovali len k nesprávnosti a neúplnosti skutkových zistení, rozsahu dokazovania a hodnoteniu dôkazov - považuje najvyšší súd v predmetnej trestnej veci ako stojace zjavne mimo uplatnený dovolací dôvod. Navyiac, takto formulované dovolacie námietky nemožno kvalifikovane podradiť ani pod akýkoľvek iný uplatniteľný dovolací dôvod, nakoľko sa nimi v súvislosti s ich obsahom v podstate nie je možné z právneho hľadiska zaoberať tak, aby bol dovolací prieskum aspoň okrajovo súladný s platnou a účinnou právnou úpravou (výnimkou je už skôr zmieňovaná procesná situácia, keď je subjektom podávajúcim dovolanie minister spravodlivosti podľa § 371 ods. 3 Trestného poriadku).

Najvyšší súd preto pripomína, že v prípade podania dovolania obvineným nie je odvolacím súdom a má doslova zakázané opätovne skúmať a meniť správnosť a úplnosť zisteného skutku a v rámci toho prehodnocovať vykonané dôkazy a vyslovovať iné skutkové závery ako súd prvej a súd druhej inštancie - vid' veta za bodkočiarkou v § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku.

Pre dovolací súd je v zmysle uvedeného kľúčovým skutkové zistenie, podľa ktorého obvinený O. O. spáchal trestný čin tak, ako je uvedené v rozsudku súdu prvého stupňa, následne potvrdeného rozhodnutím odvolacieho súdu. Popísanému skutkovému stavu plne zodpovedá aj právny záver vyjadrený v posúdení konania obvineného ako prečinu ohovárania podľa § 373 ods. 1 Trestného zákona. Použitú právnú kvalifikáciu podľa citovaných ustanovení odôvodňujú všetky skutkové okolnosti, ktoré sú v popise skutku zahrnuté a ktoré vyjadrujú naplnenie príslušných znakov skutkovej podstaty označeného trestného činu.

Čo sa týka námietok obvineného spočívajúcich v polemike so závermi súdov o naplnení subjektívnej stránky skutkovej podstaty trestného činu, ktorý bol predmetom trestného stíhania, najvyšší súd poukazuje na závery plynúce zo stanoviska trestnoprávneho kolégia najvyššieho súdu publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a súdov Slovenskej republiky pod č. 3/2011, podľa ktorého dovolací dôvod v zmysle § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku nemôže napĺňať poukaz na to, že vykonaným dokazovaním nebola v konaní preukázaná subjektívna stránka trestného činu. Táto totiž predstavuje vnútorný vzťah páchatel'a k spáchanému trestnému činu, ktorý nie je možné skúmať priamo, ale len sprostredkované, t. j. tak, ako sa navonok prejavuje v jeho konaní, na základe konkrétnych skutkových okolností, ktorých správnosť a úplnosť v rámci dovolacieho konania nie je možné skúmať a meniť. Predmetom dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku potom môže byť už len nesprávne právne posúdenie takto ustáleného skutku v skutkovej vete rozhodnutí súdov prvého a druhého stupňa, ale nikdy samotné skutkové zistenia, ktoré sú jej obsahom a ktoré nie je možné akokoľvek dopĺňať a meniť, k čomu je možné opätovne poukázať na skôr prezentované právne úvahy najvyššieho súdu vo vzťahu k § 119 ods. 1 a nasl. Trestného poriadku ako všeobecného ustanovenia upravujúceho predmet dokazovania.

K rozporovanej objektívnej stránke trestného činu ohovárania najvyšší súd pre úplné dovysvetlenie uvádza, že o jej naplnení s odkazom na ustálený skutkový stav niet pochyb, pričom v tejto súvislosti odkazuje na právne závery vyjadrené v príslušných častiach odôvodnení rozhodnutí skôr vo veci konajúcich a rozhodujúcich súdov.

Keď potom dovolateľ namieta zamietnutie ním navrhovaných dôkazov zo strany súdu, najvyšší súd pripomína, že týmto by sa mohol eventuálne domáhať naplnenia dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, ale ani ten by uvádzaným nebol naplnený. Súd prvého stupňa sa jeho návrhom zaoberal a riadne o ňom rozhodol.

Z uvedeného vyplýva, že v trestnej veci obvineného nemožno dospieť k záveru o tom, že by bol naplnený dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku, a preto dovoláciu

argumentáciu obvineného najvyšší súd odmietol ako zjavne nedôvodnú.

Nakoľko najvyšší súd s poukazom na vyššie konštatované nezistil naplnenie dôvodu dovolania namietaného obvineným rozhodol v konečnom dôsledku tak, ako je uvedené vo výroku tohto uznesenia.

Toto rozhodnutie bolo prijaté pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.